

CENCERRADA SOMANAL—PR' OS XUEVES D' O ANO TODO;—GRATIS, OS QUE DEN UN REAL;—
Y-ÓS QUE NON... CINCO CAS SOLO.

A MODA

Definámol-a moda.

E unha ley tirana promulgada pol-a diosa Capricho, deidá divorciada d' a razón e hastra d' a estética.

A moda quer dicir un modo especial d' ataviarse e producirse n-a sociedade (paresme qu' o fago ben), e leva consigo aparexado o feo vicio d' o finximento n-o físico e n-o moral, vicio que sería disculpable si realizase o fin d' enmendar e embellecer o exterior ou o fondo. ¿Corriche a moda nin siquera superficialmente ós seus fanáticos seutarios? Non señor, ó menos pol-os exemplares qu' a época actual nos ofrece.

A beleza, qu' é a armonía d' a variedade infinita, desaparecería dend' o momento en que todol-os seres d' unha especie s' uniformaran.

E xa qu' ó falar d' a moda hay que referirse precisamente ó bello seuso, reo convite, confeso e impenitente d' o delito de lesa-hermosura, á él endireitaremos a puntería.

¿Qué consiguides, sedutoras fillas d' Eva, co-ese refinado artificio que despregades pra non discrepar unhas d' as outras nin unha línea, nin un punto, nin unha coma? ¿Pretendedes co-ese afán por somellaros ás que levan o cetro d' a moda que, com' ós chinos, sea casi imposible distinguirvos á unhas d' outras, e baxa que facervos unha marca pra que non vos perdades, ou pra identificarvos en caso de roubo?

Pois á ese extremo camiñades si chegades á realizar o bello ideal d' a moda. Cando veña o día en que total-as mulleres poidan vestir con arregra ó último figurín, o ver cen mulleres xuntas será o mesmo que ver un peloton de soldados: todas terán as mesmas formas físicas, o mesmo vestido, o mesmo peinado, e gracias ós adiantos d' o falso arte d' a beleza, serán iguais n-a color, n-os ollos, n-as carnes, e hastra pode suceder que chegue á ser moda tér unha estatura determinada e s' inventen aparatos pr' o caso.

Pro si tod' o conato que poñedes por parecer ben

(a maor parte paréceno antes de compoñerse), fose ben dirixido, inda era tolerable; pro non vai dirixido pol-a sana razón, e pra probalo entrarei en pormenores.

Hay un artefacto que tén por oxecto aumentar a parte posterior d' as que non están de *bón ano* (o poli-son); pois cátenme vostedes que, como tamen o usan as que non lles fai falla por ter as formas ben cheas e *prominentes*, somellan co-él ó centauro, parecendo que se destaca o busto d' a muller d' o corpo d' un animal raro; e como xa todos sabemos qu' a *prominencia* consabida é de contrabando, vén á ser con respuet' ó traxe d' a muller o que sería n-o traxe de caballero o uso obrigado d' unha broa ou un abadexo baixo d' o brazo, que non tendo razón de ser faría rir á xente sensata.

Ousérvase tamén unha tendencia n-a moda á *masculinizar* certas prendas de vestir, e non é raro e ver n-a estación d' o inverno mulleres con gabás abrochados hastr' a barba, o cal unid' ó enorme sombreiro de tres pisos, dalles a gravedad d' un axente de negocios ou un militar retirado.

¿Pois qué direi d' eses guantazos que chegan hastr' o codo, acultand' o torneado brazo (d' a qu' o ten) e dando ocasión á que non pra que nos meta gato por lebre, suprimindo a falta de carne c-o algodón?

¿E quén aconsella tan mal á moitas que tendo unha hermosa cabellera, gracia natural qu' armoniza as líneas fisonómicas mais disonantes, convirte a cabeza n-un casco somellante ós d' os guerreiros cartaxinés?

Quédanme moitos pormenores n-o tinteiro, porque non son aprecedor de detalles; pro xuro e protesto que, com' "as aves de moita pruma teñen pouco que comer", cando vexo a complicada armadura, o sin número de perifollos, ese afán por variar de modas cada catro días e todol-os adimniculos que constituyen a *primeira necesidade d' a casa*, empezo por compadecer ós donos d' estas uchás sin fondo, e coneruyo votando de menos aqueles edutos d' outros tempos contr' o luxo que si ben mantén as industrias e as artes, en cambeco

consume todol-os recursos traendo consigo a ruína d'as familias e deixa a cachola d'as mulleres sin mais auidade qu' nazasaria pr' ocuparse de vestidos e zarrandaxas.

A preocupación d' a moda é unha coaucion sobre o libre albedrio, e o home ou a muller que poñen o pescozo n-o seu xugo, sométense ó capricho de catro esperpentos qu' alá n-as grandes cibdades levan a batura porque teñen un gran capital real ou falso, pouco meolo e un traxe pra cada día d' o ano.

Esta monomanía por parecer o que non se é, ven á xustificar unha porción de máisimas ausurdas e disolventes, que por levarse con tanta frecuencia ó terreno d' a práutica, diron márxen á consabida letrilla popular

Pra ser señorito
se necesita
un *corre que te K...s*
e unha lavita.

Así é en verdá; hoxe o fondo non é nada, a forma é o todo; parecer, deslumbrar, enganar, é o gran sacreito d' a vida social.

¡Veni' ás que, por non permitirillo seus recursos ou por natural modestia, ofrecen á vista d' o home a beleza sin falsificación! N-élas vése o defeuto, porque non hay obra natural ou humana que careza d' eles; pro este defeuto queda sempre escurecido á veira d' as gracias. que chamaremos "lexítimas e de ley".

A. V. T.

N-ALCOBA D' UN NEO.

Dormitorio amoeblado ó estilo cursi; un leito n-o que ronca un cristiano; sobr' o leito unha pila d' auga bendita; un tocador, mesa de noite, sillas, etc.; algunhas prendas de roupa tiradas n-o chan e sobr' os muebles. Empez' á amanecer.

Un gaban escuriándose d' unha silla.—Paff.

—Unha bota.—¿Qué foi eso?

O gaban.—Que me caín. O noso dono veu denoite c-un humor condanado e me tirou n-a silla, d' a que me fun escurriendo pouco á pouco.

Un chaleque.—¿E que direi eu que pasei a noite n-o santo chan? Estou moído; dóenme todal-as costuras.

A tohalla.—¿E por qué viña o amo tan enfadado?

Unha corbata dend' o espaldar d' unha silla.—Eu vol-o direi, pois como teño meu asento preto d' a cachola d' o noso amo, sei tod' o que di e hastr' o que pensa.

Unha camisa.—Date tono; si non fora por min bó papel farías.

Un calcetin.—Eiquí nadia é mais qu' outro.

A camisa.—Fuxe, hirman, que cheiras.

Algunhas prendas.—Que fale a corbata, que fale.

A corbata.—Pois ben, señores, noso amo viña furioso por causa d' unha muller.

A bota.—Si, unha muller; por éla estropeounos á min e á miña hirman, paseando a calle mais de tres horas á reo.

A camisa.—Está tolo por éla.

O pantalon.—Eu creo que trata de seducila.

O calcetin.—¿Qué immoralidá!

A corbata.—Sodes uns babiós; o amo non está enamorado, nin él é capás de querer á nadia, nin a siñora á quen pretende pode alcender algunha pasión, porqu' é fea com' un demo. O qu' hay é qu' a dama é rica.

A camisa.—¿Non-o é tamen o amo?

A bota.—Eso din, pro non-o parece; xa vedes o estado en que nos atopamos cuase todos nosoutros; eu estou prúsima á saltar por duas ou tres partes e miña hirman saltou xa.

A camisa.—Eu estou pasada.

O gaban.—Eu descosido.

O calcetin.—Eu teño puntos,

O outro calcetin.—Eu puntos e comas.

Un sombreiro.—Eu estou apabullado.

O pantalon.—Eu con rodilleiras.

Moitas prendas.—E eu, e eu.

O pantalon.—¿Y é rico o amo?

O chaleque.—Si, pol-o meu bolso pasan duros e mais duros.

O gaban.—E onde van á parar?

O chaleque.—Ó burato que tén n-a bodega.

A tohalla.—¿E como se fixo rico?

Un chaqueton moi vello que non dixo pol-o d' agora esta boca é miña.—Escoitade.

A corbata.—Fale, velliño.

O chaqueton.—É toda unha hestoria. Eu sirv' ó amo dend' a sua mocidade; d' estonces era eu un gaban moi elegante, logo cortáronm' os faldós e vin á menos; pro sempre fun unha persoa decent' e honrada, e reprobo e reprobarei todol-os gatuperios d' o noso amo.

O calcetin.—¿Picardias!

O chaqueton.—Si, hirmans, picardias: noso amo é un bribon.

(Sensación n-o auditorio; a camisa conmóvese y-estira o pescozo pra oubir mellor.)

O chaqueton.—Oubide: cando entrei á servir ó amo, tiña este dazaioito anos, y-era dependente d' unha tenda de bisutería, d' onde saleu pol-a mala conduta sua; viveu algun tempo d' o qu' habia aforrado.... e algo mais; logo veu a estreches, e un día me fixo un lío e empeñoume. Seis meses pasei n-o encerro, e cando meu amo foi á rescatarme vin-o mais alegre e mellor vestido que denantes.

Levoume consigo; sua vida habia cambeado moito; pol-a noite metíase drento de min, abotoábame e levábame ó campo; alí falaba con homes de mala catadura, y-eu oubia ás veces a palabra contrabando.

O calcetin.—¿Haberá bribon!

O chaqueton.—Co-esto e con outros enxuagues fixo un capitaliño que foi aumentando c-unha herencia de que s' incautou, gracias ó seu inxenio, e agora presta ó setenta por cen mensual.

O gaban.—Pois hay xentes qu' o crén un santo.

O sombreiro.—Como que vai en todal-as procesiós.

A corbata.—E confesa duas veces por semana.

O pantalon.—E me ten as rodilleiras escalafadas de tanto arrastrarse pol-as eirexas.

O calcetin.—¿Hipórquita!

A camisa.—Si a xente soupese d' él o que nosoutros, despreciaba-o.

A corbata.—Pr' os homes páganse solo d' apariencias.

A FULIADA

O calcetin.—Qué vergonza vivir ós pés de tal home!
Un chavo de perro asomándose ó bolso d' o chale-
que.—Eu o aborrezco: desexo fuxir d' él, pro non me
solta. Onte acercóuselle unha muller trebanda co-a
home e o fíio e pidulle unha limosna; esta é miña—
pensei eu,—agora lárgame; pro nada; doulle un re-
fufuño á probe muller e siguen o seu camiño.

Todos en coro.—¡Infame!
A corbata.—Chist; parece qu' o tirano se desperta.
O home que dormía abr' os ollos e presínase; as
prendas gardan silencio.

ISAURO L. OCHA.

(Traducido d' "O Anunciador" de Pontevedra)

BOMBAS SIN BOMBO

O derradeiro domingo sintiuse este vecindario tris-
tamente sorprendido con motivo d' a lamentable no-
ticia que s' estendera pol-o pobo d' haber perecido
afogado un individuo d' o escoadron aquí acoartelado.

Así socedera afeitivamente n-a ría e sitio que
chaman o Pradiño, á onde, segun se dixo, fora á ba-
ñarse con tres compañeiros mais, que non poideron
prestarlle auxilio algún por qu' o mesm' qu' él non
sabían nadar, e tamen s' asegurou qu' es-ivera á pi-
que de correr igual sorte un cabo qu' á todo trance
queria salvo.

Agora que chega o tempo d' os baños, diversion
á qu' os rapaces entréganse con furor, non deben es-
quencer os páis de familia a advertencia que tan
triste soceso encerra pr' eles, pois o líquido elemento
sóe cobrar seu tributo de temeridades e descoidos,
e poidera non contentarse c'unha sola presa.

Xa qu' é sarmon perdido denunciar as mil infra-
ciós d' os bandos municipais que se cometen, supri-
camos á algús viciños que por mais comodidá arro-
xan augas pol-as ventanas sobr' os transeuntes, per-
curen qu' aquelas sean limpiñas, sin grasa nin talladas,
pra non estropear prendas de vestir, como lle socedeu
u outro dia á certa señora á quen sin dicir auga vai
notáronll' á perder un par o de bastante valor c'unha
rbciada d' augas maores.

Podíamos dar mais pelos e siñas, pr' a estremada
delicadeza d' o marido d' a interesada nol-o impide,
e así limitarémonos á repetir: "auga Dios...." pro non
tan porca, señcra idem.

DENDE MADRIL

E unha nena bunita, os seus ollos
parecen dúas estrelas,
Y-o alento que despide á sua boquiña
perfume d' azucenas.

Esbelto é o seu corpiño cal palmeira
d' os países d' o Sur,
E ten un corazón y-us sentimentos
com' a mesma vertú.

¿Non sabedes quen e a que eletriza
á miña y-alma toda?
Pois vive n'unha casa en que voshoubo
de nenas unha escola.

Tempos trán tempos.

Denantes gustáballe á certa beata a leutura (de
gorra, por suposto) d' A FULIADA, sin que lle cheira-
se ó asufre e pes derretidas; pro dende qu' ésta puxo
seu púlpeto frent' ó taboado d' o titiriteiro, parés que
lle queim' as mans.

Quer dicir qu' antre un predicador qu' anseña o bó
camiño n-a terra e outro que non sabe mais qu' o d' o
inferno, vaise vosté co-este último.

Pois bó viaxe, e esquirba en chegando, que leuto-
ras como vosté non teñen perda.

Esto si que non foi conto, pois vive e bebe quen
o presenciou.

Fai algun tempo chegou unha mincion á Betan-
zos, e non hay pra que dicir qu' as ovellas responde-
ron ó chamamento d' os pastores, ind' ó redil en bus-
ca d' ausolucion d' as suas culpas, e como sempre e
con mais furor que nadia as mulleres.

Antr' estas foi un dia pol-a mañá cedo a costilla
d' un albañil, mentras éste quedaba enriba d' un an-
damio sudando a gota gorda e espoto á romperse o
bautismo pr' arañar o pan de cada dia; e cando che-
gou a hora d' o almorzo e foi o probe á sua casa to-
pouse co-a porta pechada. Non s' andivo con chiquitas
e pra castigar n-a muller o esquecemento d' os debe-
res domésticos, foise á unha taberna onde gastou oito
reás en almorzar.

Veu a hora de xantar, e o mesmo que pol-a mañán
dou co-as narices contr' a porta d' a casa.

—Suma e sigue,—dixo pr' antre sí; e meténdose
outra vez n-a tasca, tirou hastr' os des reás.

A noite inda non vovera á muller, c-o que fixo o
dia comproto gastand' oito reás mais que fixeron un
total de 26.

Por fin chegou a muller d' a eirexa, e como era
consiguiente pideulle contas d' a sua vida, contestán-
doll' éla que non poidera confesarse e tiña que volver
ó outro dia.

—Pois mira,—dixo él,—vas levar tantos paus como
reás me fixeches gastar de mais.

Pro como se lle foi a man, doulle catro paus mais
d' os d' a conta, tendo qu' ir á gastar unha peseta
pra non quedar por mintireiro.

E fama qu' a costilla aprendeu a leucion de memoria.

ADIVINANZA.

É n-a terra, segun din
(dende que se descubreu),
e anque din qu' algún volveu,
n-o creyo porque n-o vin.
Non viñ' alá a neve mal,
anqu' en coiro andar s' estila,
e supoño que s' alquila
dempois d' o xuício final.

A. V. T.

A Sala d' o Criminal d' a Audiencia d' a Cruña
ditou xa fallo n-a causa siguida sobre desórdenes al-
curridos n-esta cibdá fai dous anos, con motivo d' a
esaución d' o imposto sobre postos públicos, conda-

nando ás procesadas á catro meses e un dia d' arresto maor e aucesorias.

Respetando o fallo d' a xusticia, que non é oustáculo pr' o exercicio d' a caridá, non podemos menos d' escitar a d' as persoas humanitarias en favor d' estas probes mulleres, úneco sostén todas élas de bastantes fillos, que quedarán desamparados dend' o momento en qu' élas empecen á cumprir a condena.

Sabemos con toda certeza qu' a banda de música d' este pobo concurrirá ó Certame que terá lugar n-a Cruña con motivo d' as prúsimas festas de Maria Pita, certáme disposto pol-a sociedad "Liceo Brigantino", que xa acordou suvencion pr' a dita banda.

A peza que s' ha d' executar n-o Certame, *Obertura de Parasegraph 3.º*, fai xa días qu' está en ensayo, e a precisión con que tivemos o gusto d' oubila executar, augura un trunfo pr' a nosa banda.

Pr' agora alcírresenos unha pregunta.

¿Non será un sonroxo pra Betanzos qu' a banda se presente n-a Cruña c-os uniformes escalazados e o instrumental tan cheo de remendos e aballaduras?

Esperamos qu' o señor Alcalde se preocupe d' esto e providencie o necesario pra porrla en estado *decente*.

Solucion á charada d' o número anterior:
RO-SA-RIO

CHARADA.

Tercia cuarta dime o crego
si á *veira segunda coarta*;
mais *prima terceira*, creio
sairáme, si non s' aparta.

Quer qu' a *prima coarta* sua
vaya, y-eu non m' acomodo,
pois parés a *catro duas*
e ten a coor de *todo*.

Imp. d' A. Amenedo Ponte.

PAPELERIA, LITOGRAFIA

È OUXETOS D' ESQUIRTORIO

M. ROEL

54 Real 54—Cruña

Compreto sortido en total-as crases de papés de fio pr' oficinas—de folla longa pra preódecos e obras—donosos papés pequenos e comerciás pra cartas—tintas, lapiceiros, prumas e canto fai falla n-os esquirtorios—compretos y-alegantes útiles pra dibuxo, así como tamén artigos pra fumar—Abondante sortido

de libros moi cuquiños pra rezar n-a eirexa señoras e señoritas—Libros con siguideiros pra contas.

Ista casa conta n-o seu espaceoso taller c-unha dúcia de rapaces, uns que rascan n-as pedras facendo bonitiñas cousas c-os lapiceiros d' aceiro y-outros que fan votar d-as máquenas follas abondo con vistosos coores; e o mesmo fanse traballos pra oficinas civiles e d'os corpos armados, papés c-o timbre moldeados, empresos pra contas, libros siguideiros de mais ou menos follas, como fanse tamen moi boas TARXETAS brancas, de loito e con escudos d' armas ou d' outras cousas. Etipuetiñas pr' os feires, botellas de viños, cervezas e pr' as tendas de medicinas. Letras de xiro, cartés, cartas co-a relación empresa pra non tér qu' esquirbir tanto n-os comercioos, esqueliñas pra dar noticia d' os casamento e outras cousas que por ser moitas se m' esquencen.

PAPELERIA, LITOGRAFIA

E OUXETOS D' ESQUIRTORIO

M. ROEL—CRUÑA.

Se vende una

LANCHA DE VAPOR

propia para la ría de Betanzos, en MITAD DEL PRECIO.

— CONDICIONES —

Eslora ó largo. . . 35 piés
Manga o ancho. . . 7 1/2 "
Puntal ó largo. . . 4 1/2 "

Tiene muy buena marcha y es propia para recreo y pasaje.—Es de nueva construcción con cámara cerrada y siete ventanas para ventilación y recreo de las personas que lleva.—Puede llevar dentro de la cámara ocho pasajeros comodamente, ademas de los que se pueden acomodar en el resto de la embarcación.—La caldera es horizontal, "tipo Locomotora" probada á 200 libras de presión hidráulica para poder trabajar á 100 libras de vapor con toda seguridad.—Tiene máquina vertical con un cilindro, de muy facil manejo y fuerza de tres caballos con un consumo moderado de tres quintales próximamente de carbon en un trabajo de 10 horas.—Reune la buena condición de que el que maneja la máquina puede hacerlo al mismo tiempo al timon por estar este colocado sobre el tubo de la toma de vapor.—Su forma es muy elegante, fuerte en maderas y bien pintada.—Está provista de cadenas, anclas farol de ordenanza (luz blanca, verde y encarnada toldo encerados, carboneras, algibes, llaves de máquina y palo para poder empavesar banderas.

Su coste primitivo es de 32.000 reales y se vende por la mitad de precio ó sean 16.000 reales.

Para informes en el café del Canton de Betanzos.